

כוכבה בת ה־16, לומדת אמנות, ב' ויצ"ו. יש לה חבר קבוע. היא מעדיפה ללכת קבוע מפני ש"יותר טוב לשמור על השם ולא כדאי להיות פריירת, זאת אומרת בת שמחליפה בנים לעתים קרובות מאד. הבנים אוהבים לנצל בנות."

אמנון מוסקוביץ, בן ה־16, תלמיד הכיתה השישית בגמנסיה גאולה, מעדיף הליכה קבועה עם בת זוג, אבל במיסגרת חברה. "לפי דעתי לא משתלם לצאת כל פעם עם בת אחרת. כשיוצאים עם בת תקופה ארוכה, יש אפשרות להכירה מקרוב."

זאב צטלי בן ה־16, לומד בבית־ספר מקצועי. כיום יש לו חברה קבועה. "אני מעדיף ללכת קבוע עם חברה. אם אתה הולך עם הרבה בנות ומחליף בכל שבוע בת, יוצא לך שם של זון זיואן וכשאתה מתבגר מסתתמים לך כל המקורות."

רחל מורחית בת ה־17, עובדת באריגה רחל סבורה שפדאי יותר קהחליף את בן הזוג מדי פעם בפעם. "אני יוצאת עם חבר — לפעמים חודש ולפעמים רק שבוע, כשמחליפים את בן הזוג מכירים יותר אנשים, ואני רוצה לפגוש מה שיותר אנשים."

רוני שכנאי בן ה־16, שאינו עובד ואינו לומד, דולג בהליכה קבועה עם נערה. דעותיו המפורטות נכללו בכתבה.

דליה קאהן, בת ה־17, פקידה סבורה אף היא שיש יתרונות בהליכה קבועה. גם דעותיה נכללו בכתבה על הנוער.

מביאה לנשואי-בוסר; להריון למספר רב של בנות; לנשואים — שבחלקם הגדול מסתימים בגירושים; או להפסקת ההשתלמות של בניהווג. בארצות הברית נלחמים בתופעה זו בכל הדרכים ובעיקר בריבוי פרסומים בכתבי-עת. "נכון אמנם, שמבחינה מסוימת יש בהליכת-הקבע יתרון — לא מסתכנים בהרבה חברות, ויש חסכון במאמצים ובכסף. אם לנוער יש יסודות מוסריים חזקים יש בהליכת-הקבע יופי ויתרון מסויים. אולם לנוער חסר-אידיאלים, שהאידיאל העיקרי שלו היא הנאת-החיים — יש סכנה בתופעה זו.

אנחנו מפגרים עדיין אחרי אמריקה בעשר שנים. כמו שסרטים אמריקאים מגיעים אלינו באיחור, אייכך גם התופעות החברתיות של ארץ זו. אולם לפי כל הסימנים יש להניח שהתופעה מתקרבת אלינו בכל עוצמתה. הסכנה אינה רצינית כל-יך לגבי נוער הקשור בתנועות-נוער. במסגרת זו חשובה קודם כל התרומה לצאת. לדעתי יש כיום כ-20 אחוז של נוער שלגביהם הבעייה היא אקטואלית מאוד. כמחנך, אני סבור שהבעיה קשורה במשבר החינוך כולו בארץ. יש הרגשה כיום שהערכים, שהיו ערים ומפעילים לפני מלחמת העצ"מאות, אבדו את תוכנם. מתחילה להתפתח הרויפה אחרי התענוגות — ומבחינה זו אני רואה בהדרה את ההתפתחות העתידה."

★ ★ ★

יחסים בין — מזיקים?

דיעה הרבה יותר קיצונית יש לד"ר מרדכי גלעדי, פסיכיאטר העומד בראש האגודה ליעוץ לקראת הנשואין. הד"ר גלעדי מתנגד התנגדות נמרצת להליכת-הקבע בין בני-הנוג בגיל צעיר, רואה בה תופעה מדאגה: "אני יוצא מהשקפה שיחסימין בגיל 15-20 הם מזיקים, והנוער משיג כיום את הסכמת הנערה ליחסים כאלה בעורמה. יתכן שהעורמה היא שלא מדעת ולא בכונה. אבל עצם העובדה שהוא יוצא עמה בקביעות נותנת לה את היסוד לחשוב ולקחת כי בעתיד הם יהיו בעל ואשה. על סמך ההנחה הזאת, שאולי לא מקבלת ביטוי מנוסח ברור, מרשה הנערה לנער לעבור את הגבול המותר, להגיע ליחסים אינטימיים המביאים בסופו של דבר להידרדרות המוסרית של הנערה.

"בין שני צעירים בגילים אלה קל מאוד להחליף את גירוי המיני ולתת לו שם שאינו הולם — לראות בזה אהבה. ולעיתים קרובות אתה שומע מפי נער או נערה: אנחנו אוהבים איש את רעהו. לאהבה עושים ויתורים מרחיקי לכת, כי לאהבה מותר הכל. אבל בעצם אין כאן אהבה אלא גירוי מיני, וגירוי זה מקבלים כביטוי של אהבה. "הנער, בהמשך השנים, מתבגר; ובגיל הנשואים, בין 24 ל-26, הוא כמובן רואה את הנערה שלו באור אחר לגמרי. הוא מתרחק ממנה. למעשה יוצא מכך שהנערה מרומה, שלא בדרך, על-ידי הנער. בתוך המעגל הסכסואלי הזה יש תופעות חמורות. הנערה נכנסת להריון וברוב המקרים מסלקים תקלה זו על-ידי הפלה מלאכותית. הנערה העושה זאת איננה יודעת שבי-25 אחוז מכל המקרים צפויה לה עקרות. אבל גם בשאר 75 האחוזים, יוצאת הנערה ברוב המקרים שבורה ורצוצה באופן נפשי ומתחילה את החיים הצעירים שלא בפניעה קשה ברגע האם שבה.

"הבחור אמנם נמצא במצב טוב יותר, אבל גם הוא עובר משבר. התקופה הזאת, בין הגילים 14-20, היא תקופת גידול פסי אינטנסיבי והתפתחות אינטלקטואלית מהירה. יש לעשות את כל המאמצים כדי ששום גורם מוזק ומפריע לא יתערב ויתן לבחור להתפתח ברוחו ובגופו באופן נורמאלי. הוועזעים המיניים שהנער עובר בגיל זה, כתוצאה מהיחסים האינטימיים עם חברתו הקבועה, הם השונא מספר 1 של המאמץ שהוא צריך לעשות כדי לפתח בו עד למכסימום את כשרונותיו ויכולתו.

"לדעתי, הגורם של האופנה הנו של הליכה קבועה בין בני-נוג היא הכונה להשיג את (המשך בעמוד 21)

היא אינה מרבה ללכת לקולנוע, מקדישה את שעות-הפנאי שלה כדי להשתלם בקצרות וללמוד באלט אצל מיה ארבוטובא. היא לא הלכה מעולם להצגות בצל ירוק או סמבטיון. מעדיפה על פניהם הצגות רציניות. קוראת הרבה אבל לא דווקא את היצירות האחרונות שיצאו לשוק. אקסודוס למשל, לא מעניין אותה. לעומת זאת קראה לאחרונה את פאן תדיאוש של הנריק סנקביץ ("יצירה גדולה, לא הצלתי לגמרי להבין אותה") וספר של ביקורת על מחזות שקספיר.

דליה נמצאת בחברה. לא סאלונית בדיוק. האנשים שם ברובם מבוגרים מכפי גילה, בני 25-22 ("מפני שלא מצאתי ענין בבני נוער בגילי. כשהייתי מתחברת עם בנות, בנות גילה, התברר לי שהן ריקניות לרוב"). בחברה שהיא נפגשת עמה בלילות שישי ובמוצאי-שבתות, היא נוהגת לשמוע מוסיקה קלאסית ("מוסיקה טובה, של מוצארט ובאך"). היא עצמה אוהבת לשיר, לא באופן מקצועי, אבל כך, לעצמה: יצירות שהיא מכירה, קטעי אופרות. לא שירים של אלביס פרסלי. לפעמים הולכים לראות סרט במשותף. רק סרט טוב. יוצאים לפעמים לבית-קפה לרקוד או לפיקניק. בדרך כלל רוב אנשי החברה של דליה יוצאים בזוגות קבועים. לה עצמה יש חבר קבוע עמו היא יוצאת כבר שנה וחצי. לפני זה היו רק חברים של ימי הילדות, לא רציניים.

החלום היפה ביותר שדליה יכולה לתאר לעצמה כיום הוא לראות את עצמה בעוד כמה שנים נשואה ועקרת-בית טובה. "אני רוצה להגיע לידו כך שאחיה עם בעלי כשני בני-ארם, ושאוכל לספק לילדי חינוך טוב. בסיכומי של דבר אני רוצה להקים נוח בית שיהיה בריא מבחינה רוחנית ומכל הבחינות האחרות."

בדרך כלל לא היה דליה מציעה לבנות גילה להתקשר עם בני-זוג קבוע. "טוב להכיר מספר אנשים, לצאת עם חבר על מנת להכיר בן-ארם ולנסות להרבות להכיר עד כמה שיותר. אולם כשיש אחד שמכירים ומוצאים עמו שפה משותפת, הבנה הדדית והתגבשות של דעות — אין טעם לתפש משהו אחר."

★ ★ ★

בעייה חברתית חמורה

תופעת הליכת-הקבע בין בני זוג בגיל צעיר אינה המצאה חדשה וגם לא המצאה ישראלית. מה שהופך אותה לתופעה המחייבת התענינות צבורית כיום, הם הממדים שהיא מקבלת בשנים האחרונות בקרב הנוער הישראלי. הליכת-הקבע לענין שבאופנה, התססטה במהירות מסחררת לחוגים שונים של נוער, הפכה לסימפטום העיקרי של חיי החברה, בקרב הנוער, ועל-ידי כך היא הפכה לתופעה חברתית שחיתת לבעייה חברתית טובי המחנכים ואנשי-המדע בארץ החלו לאחרונה להקדיש לה תשומת-לב. אחד מאלה הוא אוריאל עקיבא, פסיכולוג ופדגוג, סגן-מנהל בית-המדרש למורים ולגננות על שם לוינסקי בתל-אביב. חייה השבוע עקיבא גבה-הקומה את דעתו בפני כתב העולם הזה: "יש תופעות חברתיות המגיעות אלינו מארצות אחרות באיחור של כמה שנים. התופעה הזו של התיידות בגיל צעיר, המתחילה אפילו בגיל 12 או 13, נמשכת מספר שנים ולא תמיד מסתיימת בנושואין, היא כיום בשיאה — בארצות-הברית. שם, תופעה זו מדאגה מאוד. הורים, מחנכים וכהנידת מקדישים לה את מלאו תשומת-הלב.

"בני-הנוער בוחרים להם את צורת-החיים הזו מתוך חוסר רצון להתנסות, לחפש נסיונות חיים, מתוך שאיפה לנחיות מקסימלית ולרדיפת-תענוגות. פשוט מאוד, במקום שנער בגיל צעיר יצטרך לחשוב אחרי מי לחזור ואת מי להזמין בערב זה או אחר לבלות עמו — יש לו בחורה משלו. גם לנערה נוח יותר לצאת בחברת חבר קבוע.

"כתוצאה מכך מתרחק הצמד המצוה. נסיונות חברתיים חשובים לשניים הולכים לאיבוד. לפעמים הליכת-הקבע מביאה לתוצאות קשות וחמורות. אחרי כמה שנים של ידידות אינטימית, מתחילים חיי-אישות מלאים, וזוג הילדים נהפכים לזוג נאהבים. תופעה זו